

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025 – 2028
ROK AKADEMICKI: 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	PRACA Z DZIEĆMI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI
Kod przedmiotu*	L14
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Badań nad Literaturą i Edukacją Polonistyczną
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	Dr hab. Dorota Karkut, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Elżbieta Mazur, prof. UR, dr Danuta Hejda, dr hab. Dorota Karkut, prof. UR, dr Elżbieta Kozłowska, dr hab. Agata Kucharska-Babula, prof. UR, dr hab. Tadeusz Półchłopek, prof. UR

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		30						zajęcia warsztatowe	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

student zaliczył wszystkie przedmioty przewidziane do realizacji na I roku studiów licencjackich
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C ₁	Zapoznanie studenta z aktualną wiedzą na temat specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.
C ₂	Poznanie metod i form pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wzorów postępowania dydaktycznego i wychowawczego (zarówno w przedszkolu, zespole klasowym, jak i indywidualnych).
C ₃	Rozwijanie kompetencji merytorycznych i metodycznych w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w ramach zajęć lekcyjnych, jak również korekcyjnych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka ma uporządkowaną wiedzę, obejmującą wybrane obszary z zakresu na temat specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikających z nich zadań nauczyciela języka z konkretnymi problemami uczniów z różnymi dysfunkcjami., zorientowaną na zastosowania praktyczne w terapii logopedycznej oraz nauczaniu języka polskiego jako obcego i wykorzystuje ją w praktyce,	K_W05
EK_02	Student/ka ma uporządkowaną wiedzę psychologiczno-pedagogiczną odnoszącą się do specyfiki funkcjonowania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ich trudności związanych z opanowaniem treści nauczania; ma wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych i procesach w nich zachodzących;	K_W06
EK_03	Student/ka wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, zdrowotnych i społecznych dzieci z różnymi dysfunkcjami oraz dzieci z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub ograniczoną znajomością języka polskiego,	K_U07
EK_04	Student/ka charakteryzuje i ocenia psychologiczne uwarunkowania potrzeb, możliwości edukacyjnych uczniów z różnymi dysfunkcjami oraz rozwija umiejętności profesjonalne w zakresie organizacji zajęć lekcyjnych, jak również korekcyjnych i kompensacyjnych.	K_U08
EK_05	Student/ka jest gotów do krytycznej oceny swojej wiedzy; jest świadomy własnych ograniczeń i angażuje się w optymalizację procesu dydaktyczno-wychowawczego, wspierając pracę dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcjach języka polskiego, z uwzględnieniem edukacji	K_K01

włączającej, przy wykorzystaniu odpowiednich technik i narzędzi oraz we współpracy rodziny, szkoły, specjalistów.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
<i>Nie dotyczy</i>

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Definicja, rozpoznawanie oraz klasyfikacja specjalnych potrzeb edukacyjnych.
Analiza specjalnych potrzeb edukacyjnych, dotyczących uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu, niedosłyszających i niesłyszających, słabowidzących i niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, upośledzonych w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem, z ADHD, niedostosowanych społecznie lub zagrożonym niedostosowaniem, z chorobą przewlekłą, z uczniem szczególnie uzdolnionym, z dzieckiem kulturowo odmiennym.
Planowanie pracy z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (IPET). Sposoby kształcenia i oceniania dzieci wymagających zastosowania indywidualizacji działań dydaktyczno-wychowawczych ze względu na występowanie różnych dysfunkcji.
Formy współpracy nauczyciela z rodzicami ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Projektowanie i prezentowanie przez studentów scenariuszy zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla dzieci z różnymi potrzebami edukacyjnymi.

3.4 Metody dydaktyczne

- prezentacje multimedialne,
- metody poglądowe (prezentacja slajdów, filmów edukacyjnych),
- praca z tekstem audiowizualnym – analiza, dyskusja,
- ćwiczenia praktyczne,
- analiza przypadków, dyskusja, rozwiązywanie problemów.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, ocena wystąpień ustnych (prezentacji, referatów)	ćwiczenia
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, ocena projektów zajęć korekcyjno-kompensacyjnych	ćwiczenia

EK_03	obserwacja w trakcie zajęć, ocena projektów	ćwiczenia
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć, ocena wystąpień ustnych (prezentacji, referatów)	ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest czynny udział w zajęciach (dopuszcza się jedną nieusprawiedliwioną nieobecność), przygotowywanie się do nich, napisanie projektu zajęć wyrównawczych lub przygotowanie prezentacji multimedialnej na temat dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Ocena łączna z pracy pisemnej, aktywności na zajęciach oraz pracy analitycznej:

projekty, referaty: 40% ostatecznej oceny

prezentacje: 30% ostatecznej

aktywny udział w zajęciach: 30% ostatecznej oceny

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury metodycznej, napisanie scenariusza zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, przygotowanie prezentacji multimedialnej)	40
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	<i>Nie dotyczy</i>
zasady i formy odbywania praktyk	<i>Nie dotyczy</i>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych, red. Cz. Kosakowski [i in.], Toruń 2000.
- Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Przewodnik MEN, Warszawa 2010 (wyd. internetowe)

- Karkut D., Kształcenie kompetencji studentów polonistyki do pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych [w:] Kompetencje nauczyciela polonisty. Między schematem a kreatywnością, red. K. Maciejak, M. Trysińska, Warszawa 2019, s.347- 363.
- Olechowska A., Specjalne potrzeby edukacyjne, Warszawa 2016.
- Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Materiały dla nauczycieli. Materiały szkoleniowe, cz. I i cz. II, Warszawa 2010.
- Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji w świetle nowych przepisów prawa oświatowego ORE, Warszawa 2017
- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami. Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie, E. Plichta [i in], Kraków 2017. (pdf)
- <https://ore.edu.pl/category/ksztalcenie-i-wychowanie/uczen-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi>

Literatura uzupełniająca:

- Dąbrowska M., Rozesłaniec M., Korygowanie zaburzeń zachowania dzieci nadpobudliwych psychoruchowo i agresywnych w grupie socjoterapeutycznej, Toruń 2004.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów realizowanych w ramach prowadzonych zajęć edukacyjnych z podziałem na poszczególne edukacje oraz na zajęciach specjalistycznych, R. Naprawa [i in.], Gdańsk 2017.
- Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Implikacje dydaktyczne i wychowawcze, red. D. Umiasowska, J. Gebreselassie, Gorzów Wielkopolski 2014.
- Dyrda B., Zjawiska niepowodzeń szkolnych uczniów zdolnych: rozpoznawanie i przeciwdziałanie, Kraków 2007.
- Funkcjonowanie ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w wybranych środowiskach i sposoby jego wspierania, red. A. Prusik, Ł. Kabzińska, Olsztyn 2015.
- Luchowska W., Mowa jako narzędzie ekspresji dziecka. Uczeń z arabskiego kręgu kulturowego na lekcji języka polskiego [w:] Kompetencje nauczyciela polonisty. Między schematem a kreatywnością, red. K. Maciejak, M. Trysińska, Warszawa 2019, s. 379-399.
- Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, T. 1, red. A. Guzy., D. Krzyżyk, Kielce 2012.
- Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, T. 2, red. A. Guzy, B. Niesporek-Szamburska, Kielce 2013.
- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami. Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie, E. Plichta [i in], Kraków 2017.
- Teoretyczne i praktyczne konteksty specjalnych potrzeb edukacyjnych, red. J. Rybska-Kłapa, H. Stępniewska-Gębik, Kraków 2016.
- Wyczesany J., Gajdzica Z., Uwarunkowania edukacji i rehabilitacji uczniów o specjalnych potrzebach w rozwoju, Kraków 2006.